

በኢትዮጵያ

ପ୍ରତ୍ୟୋଗିତାବଳୀ

1849-50 ԱՊՐԻԼ

ԴԱՏԵՐՆ - 408

ՀԵՐԱԳՈՒԼ. ԵԿԵՂ. 19 - 1265

‘ब्रह्म-पृष्ठा लक्ष्मीपृष्ठा

Օղսատափառ ինքնակազմի մայրը տնց-
եալ ու բբաթ շոգենաւով մէկնոցաւ մայրա-
քաղաքիւ սէպէ կ' Եադիմա , ու սկզբ ալ Զ.օ-
րույի հանքային բաղանիսը գնաց:

Հիբեալի նահանդին նորուհուսաւ կու
սակալութիւնը՝ Թրրհարսյի նախկին կառա-
վարքն ինեմափայլ ջրյա վաշային յանձ-
նիքեցւ:

— Եսուսէ զօրաց բանակին մուհամեդ, —
Ճի անուանեցու Շիլքէթ է Քէնտոին:

— Այսանի նաև արանին թուալունպաճի պաշտուածանի վաշտ սկզբը՝ կայսերական մենեկապետութեան աստիճանը տռաւ:

— Ահմատ պէյ , Հուշիմ՝ Բարիմ՝ Ալի և
Մէհմէտ է . Քէնոթիսէրը որոնք Օսմաննեան ու-
րա թեան կողմանէ Խօնդրէ , ու ա Խորկրմէր
էին ծավացին արհեստուններ առաջելու համար ,
հիմու օրոսդրելուն կիմունամբ՝ որ նոյն ար-
հետաներուն վրայօք եղան գլըքերը տիկուզ
կարդ ացեր են , և զործնականին վրայօք աշ-
տեղեկութիւնն առանալու համար՝ Ախմէօ-
րէմի ծավագետին հայտն նաւք խրկուերէ
այս որեւս , որն որ Անդդիլու տէրութիւնն առ-
տերացմանին նաւք երան մէկն է :

Առաջ այլոց տերութեան կաղմանէ պաշտօնվ Փօխի. Եկալ արժանապատիւ Խռազ գորապետին փառաւոր հոցիերայթ մը ըրու անցեալ ու բրովմ՝ բարձրութատիւ Փսիսորդացն, ուր աւել հրաւ իրաւեցն նաև Փօխի գտնուող օտար տէրութեանց բոլոր դեսպանները:

— Վրժանականիւ Զողքիվ Մուսմաֆա
փաշան անցեալները Պրուսո գազած էր՝ նյն
Նահանգը գտնուող 6000 պահեստի զօրքը
հաւոքելու ու հս խրկելու պաշտօնութ. որոց՝
2300 ը տակէ յառաջ խրկեց, և մնացած
3700 ը հաւոքելով, և անոնցմէ 2200 հոգի
այ քանի մը շօգենեալու մէջ զնի լոց՝ հնուսը
նին ինքն ալ Պօդիս հասաւ այս օրերս. մը
նացածներն ալ քանի մը օրէն դարձ վայ նե:

— Ինկիցիզի Ասթուշը շադենուր և Յուսն-
որդի պէտքի մը նաև Օսմանեան ամբութեսն
պատուիրագմական նաւերին նաև մը երեքը
մէկ տեղ Միջերկրական ծովո կը պըսարտին
ասպատակին նաւերը դամալը համոր։ Հիմա
Խօսիրէն կը գրե՞ն, որ 100 նուռու պատահէր
են և ամէն մէկին խովենիանեցն ալ նայեր են։
որոց մէջէն միայն երեք նաւ։ ասպատակի
ըրբալը հասկըցուիրով թէ՛ նաւերը և թէ՛
մէջի դողերը Օսմանեան գօրծակալներուն
յանձներ են։ խկ միւս 97 նուռուն կովեն-
լանը կատածելի չըրաբուն համար, սննոց
բան մը չեն բաւը բացց ՚ի վերայ այսր ամե-
նայնի յուսալի է որ ամսոց մէջէն ալ ասպա-
տակի նաւեր գանութիւն, ու իրենց օժանդա-
կութիւն յնազ կզգեցիներուն ձեւամիջը մա-
քուր կովենելու առած բյան։

“[...] իմար ունեցողները թէ արձակագրուած ըլլան և թէ՝ չըլլան, թէ որ Պօրոյ մ.ջ. էն՝ արքունի զանձատունեն, և թէ որ դուքսերն են՝ գտնիքած աւշդերաւն եկամուտի մասունին պիտի առնեն ըստակնին. այսուհետեւ թիմար ունեցողները իրենց երկրնեն Պօրի զալը և կոմ տեղը փոխանորդ բրիելու կարու չենի Խոկ թէ որ հիմակու հիմա կամ անձամբ և կամ փօխանորդաբար եկողներ էաննեւ, պիտի երթան արքունի զանձատուն ատեանը, ուր աեղ՝ ըստակնին առնելու համար հաստատուն մուրհակ (մշնութ) պիտի ցրցնեն ու եյեմուից պաշտօն-

Հայոցն Հրամանաւոր պիտի սռնեն»:

Դրսի երկիցները մեւանող մը եթէ պատահէր և ունոր ժառանդին մը կը ներկայ չըլւարով՝ օտարի երկիր դանաւեր, անոր ժառանդահանի բաւժինը ձեռամի դատավորի քաջարին եկամախյ սնտուկին կը յանձնաւեր, ուսկից ալ ազգանի դահճատուեր կը իրդուեր . այսուհետեւ ժատ անդը երկան ելլարով հարի կը լսար, որ իր բաժինը պահանջելու համար Պօլիս գայ ու խելմ' աղ ծանրունակիր ընեւ . որոցմէ շատերն ալ ժառանդականներն իրենց ելլարին եկամախյը պմառակեն առնելուր. համար խելիքներ կը մատացնեին . ուսորի սրբարութեան վճարոց գերագոյն ասեանգ սապէ վրայք խորհերով սրուեց այսորէա.

“Վայու հետեւ անսանկ ժառանգները տ-
նօդում ծախքերէ ազատ լըստրու համար
Պօլի գալու, ըստ հարկադրին, այլ դաւաօա-
կան ատեանը երթուլօվ՝ իրենց ժառանգ ըլ-
լայր օրինաւոր կերպիւ հաստատելն ետև
եկամուխ մնառէն առնեն իբենց ժառան-
գական բաժինը ու վաւերական մուրհակ
(մ. ն. առ) տան, և այն մուրհակը իրամով ու
մազզամնացով հանդերձ արդունի գանձազա-
նը իրկրություն

— Այս տարին Օսմանեան տէղութիւնը
պահետափ զօրքին մէկ քիչը Պօլիս բերելու
կամք ընելով, Դաւրը հրամականեր ու յայ-
տարարութիւններ խրկեց, Կոյն զօրքը տէ-
րութեան հրամանը լաձնուն ուն՝ հոյրենու
միբակին ոգ. ով վառուելով աճսովարեցին
իրենց հրաման եղած ծովեղերը իջնարու,
ու սկից ալ շաբենաւերով հետրզկեաւ մացրա
քաղաքը կռւդան։ Աական նոյն զօրացը մ.ջ
անուերանց մորդիկ ալ դժուն երուն համար,
բարեխնամ։ Ելբայն հրաման լրաւ որ ա-
նանեները քննուելիչն ետև իրենց հայրենիքը
զառնան, ուստի ըստ հրամանի Սօրբն Աւհա-
փառութեան. հիմա մէկ կողմէն քննելով
անուերանցները և ձանապարհի ծախըերնին
ալ վճարելով՝ հանգստութեամբ տեղերնին
կը խրկուին.

ամ Ասուաէնեայի սցմեան թագաւորը և
Աւաօրիոց կայսրը իրապու հետ ազգակրնու-
թիւն ունին։

— Ար էկած օքտղբերը կը պատմէն, թէ
Սառաւէնեցի թագաւորը ստեանին սնդամ-
ները ցրուեր է, ու հրամանադիր մ'ալ պիտի
Հրամագրակէ՝ նոր և անօդամ ընտրելու սկզբ-
նաւորութիւն բյուղաւ համար։

Այն օրագրերը կը ծանուցանեն , որ
Սառտէնեայի ու Յւսովիոյ մէջ տէլլ անց-
եարձերը եղած պատերազմին առենենքը-
Սառտէնեայիններէն մ.օ.նալիները ու վերա-
ւորեալիներն են երկու ձենմուսլ 18 երեկոի
զօրավար ու չորս հազարի մօտ սուկ զինուոր-
իսկ Աստրիացիններէն մ.օ.նոզները ու վերա-
ւորեալներն են 40 ի չափ զօրավար և երեք
հազարի մօտ սուկ զինուոր :

— Խոտիլառ դ անըփող Աւարիայի զօրոց
սպարապետ Մատէշայ Ա-ատէցբին ըրած
ձառ. ոյսւթիւններուն՝ Աւարիայ աէցըութիր
հաւաներով՝ վառաւըր նշան մը չիորհեր է
անոր. այս նշաններն են մինչև հիմա միայն
1-2 հոգին արքին է:

Այս Մատեղալը՝ Աստրիխացի զօրացը
հետ Լոմպադափոյշն ճանքոյ ելքալով քսկեր
է գեղ ՚ի Ասուտէնեցյի քաղաքները . Լամ-
պարտիու դաւասին Գիշերէց քաղաքը բնա-
կացները այս լուրը առածնուն պէս՝ ամէնն
ու ոսք եթեր են . որոց վասց քայիլով՝ Հայուս
զօրացիտը՝ քաղաքնին երեք օր պաշտերը է ,
երկու կողմէն ալ պատերազմ եղեր է :

Ա Երջապետական գործադրությունը հասկվածարկվ որ տէրութեան գօրացը դէմ չը կընան պիտի դնել, հնուանուեք են ։ ասոր վրաց որոշուեմ է որ թէ նոյն քաղաքացիներէն և թէ չըջակաց դիւզերուն բնուկիւններէն երեք միլիոն ֆիլորին տուգանք առնըլի, նաև այս պրոտերացմբին ատեներ մեռնով զինուորներուն ընտառնեացը արուելու համար այլ՝ 300 հազար ֆիլորին զատ սու դ սմէք առնըլի։

Յիշեալ ապարագեայր թէ՛ իւր կողմէն
և թէ՛ Աւտորից վեհափառ կայսերը բեր-
նէն՝ Սաստէնեայի պատերազմներուն մէջ
գոհըմազ բուրդ դօքքերուն շնորհակալութիւն
ցաց տարօք խմացուցիր է . թէ՛ սննդ մէջէն
ոգւով բափ աջխատողներուն հշաններ պիտի
տրուին , վասն որք կը ցոնիկաց որ սննդ ով
ըլլուր գիտնալու . համար տումար մը ցինվի
շուտովի

— 11 հենափիլի ծովածոցը զանգվառ Սառ-
տէնթրոյի նուսախումբը՝ Աւատրիոյ տէրու-
թեան հետ եղած զննադաշին հարկադրու-
թեամբը ևս քաշուեր է անիլ. Ան աւուրմէջ

— Խոալիսցի գործոց լաւ կառարում մը
տալու մոտք Գլ-ընդիպայի Պախովզի մաշրու-
թաղըքին մէջ տառեան մը հաստատուելով
քանի մը տէրաթեանց կողմանէ ալ մէկ մէկ
գործակալ խրիստան էին , բայց Աւատրից
տէրութիւնը գործակալ խրիստ չէր , և Թու-
զ անցայի կատալիպութիւնն ալ ուրիշ կերպի
փոխուած էր . ուստի հասկըցվեցու որ նոյն
առեանին մէջ խօսակցութիւն մը պիտի չը-
լոյ . անոր համար Աստ տէնեացի և Յրանեացի
գործակալներն ալ եւ քաջուելով իրենց եր-
կետ ուրժանե

— Ար եկած նամակնելը կը պատմեն, ոք
Աշխարհացւոյ ու Կարսիթանցւոյ մէջ աեղու

սաստիկ պատճերազմնիք եղեն . Ալիքլեռոցիք
միշտ յաղթը լիք են , և Կարոլինանցիք առեր
են Գ. Ա. Թանիս և Ընդահեօք քաղաքները,
Նաև Միջնորդ քաղաքին քսմի մը բերդերը ,
որոնք յառ աջուց Կարոլինանցւոց ձեռքը
չէն:

— Ապատէնեան միտոք ունի Աւասրից դէմ
մերամօն պատուերագլիմ ելքայու . սնազ այս պի-
տառորոտ թիւնիր տօռւգլիմիցն եան՝ Թուղթին
մայլագրադաբը նստող Անդ զից ու Գաղղից
գեւսպաննելիք շափողանց աշխատեր ու յոր-
դորեր են , որ պատերազմ չը բանայ , բայց
ազդառութիւն մը չէ լրեր սննդց յորդպան-
քը . և այս բանիքը՝ Գաղղից առեւնոր իմա-
նալով ամենուն ու արտանութեաննը պատճառ
եղեք է . առոր վասյօք առեանին Ա.ջ եղած
խօսուկցութեանը նայելով կերևի որ Գաղ-

Դիմումը հասպարտագութեառութիւնները Առաջ, իւղային
իր առ աջն վիճակին համար կուղէ, ու անոր
քիչ կամ շատ աեզիրը Առաջից տէրութեն
ձեռքը անցնելուն համութիւն պիտի լը տայ-

մը կարգալով՝ նոյն դրին իմաստը ընդունուելու է՝ հաձութիւն տառօվներուն կողմը 124 հօգի աւելի ըլլալուն համար . որով պայմեր են թէ Սառաւնեան իր առաջին վիճակին համեմ, նաև պաշտօնեայիները թէ որ տրժան կը դատին ու աղդային ժաւուն ալ հրաման կռւառաց, իտալիացի սահմանը՝ Գալլզիցի զօրք մտնան ու ժամանակ մը կենան - Տանիմուդուցի Տահլատո ծովագետը

Աւատրից աւելութեան նաւախումիբն ծռ
վացեան դրուերէ այս օրեւու:

— Քարիզմա նրկողակ խովանքեան ձևեան
մուխ Եզօց յանցաւորմերաւն դատաստանը
տեսնիմիբեր է Պարիժ քաղուքը հասաւառած ած
տառեանին մէջ . անհոգմէ Պարագևս և Այսդիքմ
մէջ յանցաւոր դատուեր են , առանցմէ վար
են եղեր՝ Պլատոնի , Մատրաց , Խապէրիկէ
դէնթէն և Ֆլուշ անուն մորգիկները . Գօր-
ծա զօրսովեամին և հինգ տլ երի ելլի մօրդոց
յանցանիք չունենալը առողջակեր է : Այս

Հետեւ վճռասունեմբը առանձին ունենակ մը
քաշուելով՝ 11 ժամ՝ խօսակցութիւն բնե.
Ընդհանուր վճռեր են որ յանցանիք չունեն.
ցաղները ազատ ըլլան, երկու մեծ յանցու.
որները՝ ամենենին չարձակուելու պայմա.
նաւ. Հեռաւ որ երկիր աբարդին՝ միւսներէ, և
ալ որը 10 լ, որը եօմբը, որը վեց, և որն ալ
հինգ տարի ուշողը մնան՝ իրենց յանցանա.
յը համեմատ:

¶ Երցիշեալ յանցաւօրինեցուն ընկելին
թէն երեք հողի՝ դեռ դատաստան չեզած
Խնկիմեռուա փախոր էին բանալ դրուելուն
վախնուղուն հումնոր, ետքը երլոր դատաս-
տան ընելու սկզբնաւորաւմիւն եղու նէ,
Փարիզ նամակ Խրկեցին գրելով թէ Ձւան-
սա կուգանք ու դատաստանի կըլլանք . ա-
սոնցմէ երկուքը իրը թէ յանցաւօր չեն, ու
ամենէն աւելի յանցաւօրը Հօպիւռը եղած
ըլլաց: Այս մարդը Խնկիմեռուային ճանիքաց
ելլարը՝ Պուրժ քաղաքը եկաւ ու նոյն ատ-
եանը երթարավ ըստ, որ սամէնէն աւելի յան-
ցաւօրը ինքնէ է, մինչեւ հիմա եղած դատաստա-
նու ու մջեաս անուանունն է, և նաևն ուստա-

տանիք քաշութեան վահագութեան մասն է առաջ կատարած առաջեանները ու պատասխանները մեջ ամենուն այ դա-

տառասանը պրդարութեամբ տեսածեցաւ, և
զինքը խակցն ըանսոր գրին՝ անոր ղատան-
ասնին ալ զատ տունարու հոմար:

— Հռովմայի մէջ հին և հազրւաղիւտ բաներով (սննթիգաներով) լեցուն երեք հատ շեմարան կամ՝ որբադան Պատրի Հռովմային հեռանաբէն ետեւ՝ նոյն հազրւաղիւտ բաները առար անոր ձեռքը անցած են. Այս բիոց վեհափառ կայսրը այս օրեւոյն հրամանագիր մը հրաժարակիր է, որով կը պատուիրեմ. թէ նոյն հազրւաղիւտ բաները իր երկրին մէջ յառնուին եւ ըստ ծախութին. բայց թէ որ առներին լու, ու ծախուելու ըլլայ՝ բռնուածին ոկէս պիտի առնուի ու եաբը անօր պիտի տրուի:

— Ե ույի Ֆիլիպ հրամարեալ թագաւորի
թաղաւորութեան տակենք Նախարար գտնեց
վոր Պ. Արդօ և Պ. Հեյմկը. Լօնսուայէն Փա-
րիզ հուներ են այս օրեւա. Պ. Արդօն դիբը մի
տպիլ առեւեր է՝ ֆրանսայի խռովութեան
պատճառը Բ'նչ ըլլալը և այլ առող ուկու բա-
ները հրատակելու. համար. դիբը ծովու-
առնորմները այնքան շատու որ են եղեր. ո-
ւա աջնի անգամին տպօս անեները չեն բաւեր
ու ստի անգստմբն ալ տպեր են:

— Վնցեայինքը մեռնող Ֆիլէմէնկի թագուարը առատաւձեռն մարդ մը ըլլուսով իմաստ շատ պարուագը երկրէ . և ըուլոր կազմա աճքինքը՝ քանի մը տարի յառաջ առնելիք առնեցողներուն քոփը կըստ (րէհին) դրեր եղիքը

— Ենիկը մէս ապա մ.ջ երկալթեայ ձանդա

ներեւ կղամ՝ 1102 հատող յարդարաւ
Ճանապահներ կոն. . որոց ընդ ամեւն Երկուցնաւ
թիւն, և 21,310 մդոն, որ է եօմբը հազար
հարիւր այլքան ժամ. հարկը սախառն ա-
տենը՝ զանոներ մաքրելու, և նորոգելու ծափ:
ընելու համար՝ երթեւեկութիւն ընող այց
շրմէն և բեռ. կրոջ գրասոներեւն խիստ թե-
թե տուրք մը կառնըլի. . ուսկից տարին
1,353,703 միա ա արդիւնք կը բաց. խնկ Ճան-
ապահն ատպեկոն ծափքն այլ ատպի
1,344,252 միա այժ կը հասնի. մ.կ տարւուա-
յեց այլքան թեւմեւ տուրք տունելով, թե-
պէտ խը հազար այլքան միա շոհ կը բաց
բաց նոյն ճանապահներուն միջոցութ՝ վաճա-
ռակնաւութիւնք կատարելապէս ծաղկելով

ամերի օգոտանիք կը ծաղին
— Ո ենացի խռովութեան առենք՝ շա-
մարդոց ձեռքը զէնք անցեր էին, զորոնց
ոյժմ Աւարցից կառավարութիւնը մէկ կող
մէն Ճողվելու վրայ է, և Հիմս այ ամեն օ-
տար տէրութիւնց գրեց որ մաքսառուննեւ
րուն պատռեր ընեն, որպէս զի ով որ կա-
ռավարութիւննեւ զէնքը ուսար երկիր տանի է
կամ ծախունէ մէ՛ մար զնին:

— Ըստ հարաւառ Անդղեացիներ՝ Իւլյան
տա կղզին ագարակներ ունենալով տնինց
արդիւնքը տարած կ'առնեն, և իրանք
Խեկիլմեռուա բնակելով առած արդիւնքներն
հն կը վասնեն, և առով իսլուստրացի ըստակ-
ները՝ Խեկիլմեռուա փփառքը լրվ, Իւլյան-
տացւոց ձեռքը շտու ըստակ չ'ը անցներ,
ուսափ Իւլյանտրացիք. Նեղութիւն կը կրեին
թէ առեւ ուու ըի կողմանէ և թէ ապրուսափ
կայմանէ:

Ասոր վկայօք Անդընց կառավագառ.թէր
մինչև հիմա քանիզս անդամ հրամանագիր
հրամագրակած է թէ հան ադարուկ ունեցաղ
հարուստները գնեն է տարբն քանի մը ամիս
ադարակենին երթան, որպէս ով ծախելիք լսա-
տակին՝ խոշնապայի մէջ մնայ, դուրս չլ-
լայ. Նմանապէս հիմուալ սա հրամանը հա-
նեց թէ ադարակ ունեցողները վեց ամիսի
չափ իրենց ագարակը գտնիքին, բայց թէ
որ ասոր հակառակը գործեն նէ՝ իրենց տա-
րեկան եկամուտէն 100 ին 20 ը սինոի առ-
նօտի, որուն հինգը՝ ադարակնեն բանող բան-
ուօրիներուն, և 15 ը ճամար գմնրիքած գիւղո-
րէից ազքաններուն պիտի բամենուին

— (Ծար վաճառականները իրենց ելքը՝
ապրանքներն ի զար՝ ու րիշ երկրի մը ապրուն-
քը չնեն կընար տանիլ Խնկիլիթէռառա, որտինեւ-
տե՛ ՚ի ժաղուց հետեւ արդիլի ալ է այս բա-
նը. թնջուկէն՝ բաներ թէ Ամերիկայի նաև. մը՝
Չինացւոց ապրանքը Խնկիլիթէռառա չը կընար
տանիլ, լայց թէ որ տանիլ ուղիղ նէ, նախ և
յառաջ Ամերիկայի նաւահանգիստներուն
մէկը ալիսով տանի այն ապրանքը ու նաևէն
գուցու հանելով՝ դարձեալ նաւը պիտի ընա-
ցընէ, պրակէն զի իր երկրին տապրանքը սեպին,
ոյնուհետեւ կընայ ուղղակի տանիլ միշեալ
քաղաքը,

Դարձեալ՝ սականոնի ալ կայ որ օտար
վաճառականները ինկիցթե առաջի մէկ նա-
ւոհանքիտուն մէկալը ապրանք չեն կրնար
կրել, թէ որ իմանց գանցված նաւը և բարոր
նաւորդները Անդ վացի չեն նէ: Խակացն հի-
մա Անդղից ատենանին մէջ խօսակցութիւն
կրլոց նոյն կանոնը մէրցընելու փայտք՝ որպէս ո
զի այսուհետեւ նոր աերթութիւնը փոխարժմա-
բար իրենց վաճառականներուն և թէ թշ-
րատրութիւն ընէ: իրենք ալ նոյն տէրութիւն
վաճառականներուն անանկ թողլատրութիւն
ընէն, որ այն վաճառականը այն ատենը կտ-
րող ըլլոց Հնդկաստանի ապրանքը՝ Անդղից
տէրութիւնն իշխանութեան տակը եղած
գանասաա երկրոր և կանթիլ կղղիները ու այն
տեղերուն վաճառքն ալ Հնդկաստան ուղղա-
կի կրելու: Կաև իր երկրին ապրանքը և
կամ ուրիշ երկրի մը վաճառքը՝ վերցիշեալ
կանոնին համաձայն իր երկրին ապրանքը հա-
մարելու համար իւր ուրութեան երկրոր-
տանելին յետոյ եթէ ինկիցթէռուա բերե-
լու ըլլոց, այն նաւուն այ թէ որ 100 թու-
նելաթանոց նաւէն մեծէ, բերած ապրան-
քին մէկ քիչը ինկիցթէռուայի նաւահանգը
ամին մէկը, և մնացածն ալ ուրիշ նաւահան-
գիտուններ տանեն կարող ըլլոց, որ յառա-
ջադայն մինակ մէկ նաւահանգիւատ մը կրնար
տանել:

Այս կանոնը թէ որ հաստատվի, Անդ-
դիայի և օտար վաճառութեաններուն մ.ջ տե-

զը նախանձաւորութեան ոգի մը կը ծագի ,
և այն տառենը Անդվաշցիք ալ աւելի նաև ար
կութեան փոյթ կունենան : Բայց տակաւին
յայնի չէ թէ: Հին կանոնը պիսի վերցընէ՞ն
մի ու յիշեալ կանոնը պիտի հաստատէ՞ն մի .
վասն զի առենականերէն ոմանք կուզեն որ
ի դորձ զրմի այս բօնը , և ոմանք ոլ տհա-
ճութիւն կը ցըցընեն :

— Պալմիքորիկան գաւառը դանելիս ու կեհանքէն խել մը առիք բերուեր է Խնկիւթէռաւ և Յուսնասա՝ ուզ տեղ՝ գեռ չը հայցուցած նայեր են օր դպիկը խփառ տալի է, բայց հողեցրնելն եահ. քիչ մը կարմրութիւն սաւակեր է:

— Վագդղիոսւոց՝ Աւքսերանն գետ առաջին
անգամ ապահովազմ ըրած տաևննին՝ Անգ-
գիոյ տէրութեամ 24 երրորդ խումբնեն շատ
զօրք չարգու եցան, միայն 200 պարտի վկի-
ուր ողջ մնացին նոյն խումբեն, դրաշակը
կրօղին ալ վիրաւորուելով մեռաւ, ժեղը ու-
րիշ մը անցաւ, այն ալ զամնուեցաւ մեռաւ,
որուն տեղու ու թիշը յաջորդեց, և այս ալ ու-
ներեցը նշաւ բանակին մէջ ձեռքի դրօ-
շակովու թէ այս բանին և թէ ջարգուող
զօրացը համար՝ ողջ մնացող զինուազմնը ըր-
ուելի արտօնեցան, և պատմէրազմը դադարե-
րէն եաւ, երբոր դժուկներուն մէջն էն ետ-
քի դրաշակը կրօղին մայմնալ գտան նէ, որ
դրաշակին մրածթուուն բնկած էր, ուրիշա-

Wān mēmēdēk̄ h̄iñ̄ wāñ̄h̄iñ̄. Sh̄idāñ̄ W̄oñ̄h̄iñ̄

Ճապատը զնանուի ՏԵՇ ՅԵՇ
Ճը և Սարդին Ախենից՝ Խնչվացւոց ձեռքը
անցնելէն եաւ՝ Ղօփնահօր բերդը պատեր
են, որ Ամբոսիր քաղաքին մօտն է։ Տիվան
Մոլերածին քովն՝ Աֆղանիսթանի իշխա-
նն Տօսու Մէհմէտ խանին դրած իմել մը

— Անդամից տէրու թէան այս բրած պատերազմները Լահօսի տէրութէն օգնելու համար ըրբարք, Լահօսի տէրութիւնը այս ուրեմն յայտաբարութիւնն մը հաներէ, որով կը ձանուցնէն, թէ Անդամի ավոր միջն որոշեալ ժամանակը հնարդունովի, անոր յանդանացը նեղաղութիւն պիտի ըրբայ, և այս տէրութիւն առեն նրբանի կողու առ ունեցերէ նէ պիտի վճարուի. բայց անհնազանդ դըմնուողներուն հողերը և կալաւածքը յարբառնեա պիտի առեն ինչ

— Ուստի Ենք այս իտուղացի ծովեղերը
հանդիպելով՝ Պօթիս բանալ թզմատար ար-
քունիկ շոգենաւերուն համար Գաղղիոյ կա-
ռավակարութիւնը շատ ըստուկ ծախք կընէ .

և այս շոգենաւերին ալ քանի մը Տառ ու
կանի շոգենաւ Երուն գործացը արդէլք ։ և
տան ։ ուստի նցյն վաճառականները՝ Գև զ-
վիզ աժեւանին աղերսագիր մը մասաւցեր Ի՞ն
խօսուաննալով թե յիշեալ արբաւնի շոգենա-
ւերուն աեսած գործը ատրիկան ծափ ին
չարքորդ մաստիք իրենց շոգենաւերաւն կը այն
ուեսնալ տալ ։ Առեանը այս քանին վրացօք
խօսուկցութեան պիտի միւսի

— Ո՞նքա՞ն Այսինո՞ւ որ Սպանելից թագաւառը բաւարար կուզէ , և Գ.աթեարնիայի մէջ արշակուածից ունի , Ժամանեակէ մը ՚ի վեր Խնկիթեռուա կը դանուէր , այս օրերս Սպանելիս անցնելու . և կոտսկիցները քովը կուչելու մոտք Խնկիթեռուայէն ֆաստ մնացեր էր , ուսկից ալ Սպանելիս պիտի և թիմար , Ֆանասոյի սահմանադրութէն անցած տառնը՝ մարտի գործականները բռնիւր են վիճակը . Բայց Աղքանելոյներուն ընն յանձներ , այլ քանի մը օր բանտարդելէն ետք թող օրը գել են . այնու հետեւ Ենառաւ մի գնաց , Սպանելիս մի անցաւ , հիմակաւ հիմա յարոնի չէ :

— Ա սկզ յառաջ Փորիզու ազդային զօրքին քանի մը հոգի Լուսաւ անցնելով մեծ պատճե և ընկունելութիւն առնենք էին Լօւսայի Ըլ հեր և մինչին կորհոնէ հրամատրակւուած պատուերին համեմուա հիմա ալ խել մը Անդ գլացի Խուանա դացեր են , որոց դէմը երազով բոլոր ազգային զօրքը հնարաւա և հոգածին տափ պատիւ զոր կառունե

— Փարփակի մեջ պատահած քօշուան որ
դրեմէ գագաղը լու վկաց էր, հիմա վերաբե
ռաստիցներ է, մինչև հիմն 2000 ի չոփ հի-
ւանդացած եղիքի, որոց մեծ մասը առող-
ջոցեր են, մասցածը մեռեր է. առեանին
անդամներէն այլ չորս հոգի զոհ եղեր են, և
17 հոգի ող հիւանդ կաց:

— Հ. ստիցն յատակը տեսնալու համար թէ պէտ ասկէ յառաջ դիտակներ (տիւրայիւն) հնարյուան էին , բայց հմատ նմկելթէ ո.ո.այի մէջ տեսնել աղջկէ դիտակներ չենուեր են , որ ծովոցն յատակը որքափ խորութիւն ունենայ աղջկէ անոնց միջացնւուր աղջկէ մի կրիայ առանուին:

— Այս օրենքը քանի մը Ամերիկացի վաճառ-
ուակնեն ընկերութեմիւն մը հառաջատելով՝ 5-10
նոր պատրաստեր են, որոց մէջ՝ խելքերու-
այի ու Ամերիկացի աղբանակ յիշցիներախ Զ-ա-
լիքօքնեաւ պիտի խրեն, այն աղբանակը
հան ծափելըն ետև՝ Զին պիտի երթան ու
Զինայուց վաճառքը անելը՝ Հնդկաստան
պիտի տանեն, հան ծափելըն ետքն աչ՝ այն
տեղի աղբանակը ստնելալ՝ Ամերիկաց պիտի
գուշնոնն ։ Վաճաց մէկ ձաներուբանեմիւն թէ-
ուիւ երկու տորթի պիտի քշեւ, բայց մէկին
հնան շահ մնենան տորթեցը լր կայ: